

Siemenkuulumisia !

Tänä kesänä saimme nauttia vaihtelevista säistä. Sadekuuroa sadekuuron perään ja aurinkokin onneksi näyttäytyi jonkin verran. Puut ja pensaat ovat saaneet vettä yllin kyllin ja luonto rehottaa edelleen vehreänä.

Kosteus ja sadesäät asettavat omat vaatimuksensa siementen kerääjille. Yleensä neuvotaan keräämään siemeniä ainoastaan kuivalla säällä. Silloin se on paljon helpompaa. Tärkeää olisi kuitenkin saada siemensatoa kerättyä sateista huolimatta. Miten menetellä?

Siemenet ovat yleensä valmiita kerättäväksi silloin, kun siemenperä eli siemenkotaa/tai sitä kohtaa missä siemenet sijaitsevat, kasviin yhdistävä osa on kuiva ja kova. Tällöin myös siemenet ovat yleensä kovakuorisia ja kypsiä. Sadesäillä voi ke-

rätä siemeniä jälkituleentumaan sisälle tai katoksen alle. Tämä tarkoittaa sitä että ei kerätä pelkkiä siemeniä vaan koko kasvin latva, siemenkotineen ja varsineen leikataan, sidotaan nippuihin ja laitetaan sateensuojaan roikkumaan alaspäin. Mikä tahansa ilmava ja kuiva paikka on sopiva kasvien ja siementen kuivaamiseen. Alle kannattaa laittaa joku kangas tai sanomalehteä, josta varisheet siemenet on helppo kerätä. Kasvien kuivuessa myös siemenet kypsyvät ja kuivuvat ja ovat valmiita kerättäviksi kun kasvin lehdet ovat kuivuneet.

Tässäkin tapauksessa siementen tulee keruuhetkellä olla jo oikean kokoisia ja ainakin jo ensimmäisten siementen on oltava myös kypsän värisiä. Pienempien kasvien latvoja voi leikata esim. suureen paperikassiin, missä ne saavat kuivua ilmastavasti.

→→→

... Toimiston kuulumisia

jotka haluavat kokeilla jotain uutta ja jännää, potentiaalisesti Suomen oloihin sopivaa, esimerkiksi kanervakasvien heimon varpuja ja pensaita kuiville ja niukkaravinteisille männikköalueille tai kukkivia ja taloudellista yhteistyötä typpibakteerien kanssa tekeviä herneen sukuisia pensaita ja perennoita. Onkohan kukaan Maataiisen jäsenistä kokeillut kasvattaa kujannetta vaaleanpunaisena kukkivista juudaksenpuista (*Cercis siliquastrum*)?

Näistä kokemuksista ja muistakin kannattaa mieluusti, hauskasti, viihdyttävästi ja tietoa jakavan kirjoittaa Maataiinen-lehden lukijoiden iloksi. Omat kokemukset siementen itävyydestä, keräämisestä, puhdistuksesta ovat tervetulleita. Joku kysyy, miten kauan vaahteran siemenet säilyttä-

vät itävyytensä. Toinen tietää, että oikein säilytetyillä vaahteran siemenillä itävyys ei välttämättä laske kovinkaan nopeasti. Oikeat olosuhteet löytää metsänpohjan karikkekerroksesta, viileistä kellareista tai jääkaapistaan, jossa antibioottinen kostea, mutta ei märkä turve torjuu ei-toivottua mikrobitoimintaa. Kaikkein halvimmat ja ohuimmat pakastepussit mahdollistavat kaasujen vaihdon jääkaappioloissa. Vaahteralla, myös tuoreena kylvettynä saattaa mennä itämiseen parikin vuotta, ja senkin jälkeen uusia taimia saattaa putkاهدella kevät kevään jälkeen. Anna kylvöksillesi aikaa.

Hyvää ja valoisa syksyä!

Maija Manninen

Pirkon kokemuksia syyskylvöistä

Syyskylvön etu joidenkin lajien kohdalla on, että samana kesänä valmistuneet siemenet eivät ehdi mennä kovin syvään itämislepoon, jos ne kylvetään pian keräämisen jälkeen. Esimerkiksi ritarinkannukset, esikot ja kullerot, jotka normaalisti vaativat kylmäsittelyä, itävät ilman sitä, jos ne kylvetään pian siementen kypsymisen jälkeen. Omaan kokemukseeni pohjautuvat myös nämä: kylvin pionin siemenet heti niiden

kypsyttyä suoraan maahan. Seuraavana kesänä siitä kasvoi n. 20-senttinen puska, sitä seuraavana kesänä oli jo useampi kukkavarsi. Toinen esimerkki koskee kiurunkannusta ja särkynytäsädäntä. Sain keväällä talven yli säilytettyjä siemeniä, jotka kylvin kesällä ulos. Ne itivät vasta kahden vuoden (siis kahden talven) jälkeen. Kun lopulta sain näiden siemeniä omista kasveista ja kylvin ne välittömästi valmistumisen jälkeen, ne itivät heti seuraavana keväänä ja kukkivat jo loppukesällä!

Siementen kuivaaminen on erittäin tärkeää jos niitä on kerätty kostealla ilmalla. Jos siemeniä riippi irti saman tien on ne vielä syytä levitellä ohueksi kerrokseksi kuivumaan ennen niiden puhdistusta ja pakkaamista. Sopiva lämpötila on normaali huoneenlämpö. Liian korkea (yli 40 asteen) lämpötila heikentää tai saattaa kokonaan tuhota siementen itävyyden. Parempi kuivata hitaasti kuin korkeassa lämpötilassa.

Keruuohjeet löytyvät kotisivuilta sekä tämän vuoden siemenluettelosta ss. 47-48. *LUONNON-KASVIEN* siemenet ja niistä tehdyt seokset ovat edelleen olleet kysytyjä. Samoin kaikki vanhat (****) kannat. Siementen kerääjille näin ennakkotietona kerrottakoon että tulevan vuoden maataiskasvi on *harjaneilikka*. Siitä toivotaan erityisesti vanhojen kantojen siemeniä ensi vuoden siemenluetteloon.

Lähetäkää siemeniä syyskylvöihin

Kuten Pirkon kokemuksista selviää on monien lajien kohdalla parasta saada ne maahan jo samana syksynä. Alla olevaan listaan on koottu lajeja, jotka tarvitsevat kylmäsittelyä itääkseen ja/tai joiden itävyys on parhaimmillaan, kun ne pääsevät maahan heti samana syksynä. Jos olette jo keränneet listan lajeja tai voitte vielä kerätä: RUSKO- ja TIKERILILJAN itusilmuja, ILMASIPULIA ja TALVIVALCOSIPULIN itusilmuja. Sekä lajeja joiden itävyys on parhaimmillaan tuoreena: VÄINÖNPUTKEA, KURJENPOLVIA, KATKEROITA, KURJENMIEKKOJA, UKONHATTUJA, PÄIVÄNLILJOJA, ALPPIPIIKKIPUTKEA,

VUOKKOJA, KIURUNKANNUKSIA, PIONEJA, ESIKKOJA ja KULLEROITA pyydämme teitä lähettämään nämä siemenet syyskuun aikana Pirkolle osoitteeseen: **Pirkko Kukkola, Kuusjoenperäntie 45, 25340 KANUNKI**. Laittaakaa nimi ja alkuperätiedot mukaan lähetyksiin kuten aikaisemminkin. Syyskylvöistä kiinnostuneet ehtivät niitä sitten tilata ja kylvää ne maahan vielä tänä syksynä.

Siementen tilaaminen

Itusilmuja ja ilmasipulia ei välttämättä ole tarjolla ensi keväänä, koska itusilmut ja pikkusipulit ovat vaarassa kuivua talven aikana. Ne kannattaa tilata ja istuttaa nyt syksyllä. Muitakin lajeja voi tilata syyskylvöihin viimeisen siemenluettelon tilausnumeroilla. Erityisesti kylmäsittelyä vaativat lajit eli siemenluettelossa kylvöohjeella C ja D merkityt lajit on helpointa kylvää syksyllä. Myös kaikki puuvartiset lajit tarvitsevat yleensä kylmäsittelyä itääkseen. Esimerkiksi *mustaseljan* ja *punasaarnin* siementä on vielä runsaasti jäljellä.

Listassa on merkitty **sinisellä** ne lajit joista on jo nyt kirjoitushetkellä tuoretta siementä saatavilla. Muista listan lajeista löytyy vanhempaa siementä. Tuoreita siemeniä toimitetaan niistäkin sen mukaan miten niitä saamme välitykseen.

Siementerveisin

Anna ja Pirkko

siemen@maatiainen.fi

Tilaus nro NIMI Namn / Tieteellinen nimi - kukinnan väri

17-8-13 TARHAUKONHATTU 🌿🦋🦋🦋 **trädgårdsstormhatt** *Aconitum x stoerkianum* - sininen

17-8-12 UKONHATTU stormhatt / *Aconitum soongaricum* - tummansininen

25-3-17 AROVUOKKO tovsippa / *Anemone sylvestris* - valkoinen

50-5-5 JALOKIURUNKANNUS sibirisk nunneört / *Corydalis nobilis* - vaaleankeltainen

50-5-7 PYSTYKIURUNKANNUS stor nunneört / *Corydalis solida* - purppuranpunainen

58-11 KARSTAOHDAKE 🌿🦋🦋🦋 **kardvädd** / *Dipsacus sp.*

61-1-1 SINIPALLO-OHDAKE 🌿🦋🦋 **blå bolltistel** / *Echinops bannaticus* - sininen

62-16-2 TALVENTÄHTI vinterkäck / *Eranthis hyemalis*- keltainen

63-9-7 SINIPIIKKIPUTKI 🦋 **rysk martorn** / *Eryngium planum*

68-4-6 KIRJOPIKARILILJA kungsängslilja / *Fritillaria meleagris* - valkoinen / punavioletti

69-11-25 KYLÄKURJENPOLVI 🦋 **ängsnäva** / *Geranium pratense* - sinivioletti

69-11-35 METSÄKURJENPOLVI skogsnäva / *Geranium sylvaticum* - sinipunainen

79-8-1 ”MAATIAISKURJENMIEKKA” skomakariris / *Iris aphylla* - tummanvioletti

79-8-17 KELTAKURJENMIEKKA svärdsilja / *Iris pseudacorus* - keltainen

79-8-22 KAUNOKURJENMIEKKA tuviris / *Iris setosa* - liilansininen

79-8-23 SIPERIANKURJENMIEKKA strandiris / *Iris sibirica* - sininen

79-8-28 KIRJOKURJENMIEKKA brokiris / *Iris versicolor* - sininen kirjava

86-4-2 RUSKOLILJA flockilja / *Lilium bulbiferum* - punaoranssi, itusilmuja

86-4-12 TIKERILILJA tigerlilja *Lilium lancifolium* - oranssi, itusilmuja

86-4-15 VARJOLILJA krollilja / *Lilium martagon* - liilanpunainen/valkoinen

99-18-1 KUOLANPIONI 🌿🦋 **sibirisk pion** / *Paeonia anomala* - ruusunpunainen

99-18-6 KARTANOPIONI herrgårdspion / *Paeonia x hybrida* - loistavanpunainen, yk. kukka

99-18-7A KIINANPIONI luktpion / *Paeonia lactiflora* - väriseos

99-18-11 KAUKASIANPIONI svavelpion / *Paeonia mlokosewitschii* - vaaleankeltainen, yk. kukka

99-18-21 ”AMERIKANPIONI” ”amerikansk pion” / *Paeonia* Quad-ryhmä - väriseos

101-1 PARATIISILILJA Paradislilja / *Paradisea liliastrum* - valkoinen.

114-7-8 TARHAKYLMÄNKUKKA Backsippa / *Pulsatilla vulgaris* - sininen

143-10-3 TUMMAPÄRSKÄJUURI Svart nysrot / *Veratrum nigrum*

Syötävät kasvit

25-6-1 VÄINÖNPOTKI 🌿🦋🦋 **Kvanne** / *Angelica archangelica* - toimitetaan jos saadaan uutta siementä

21-6-5-7 ILMASIPULI luftlök / *Allium Proliferum*-ryhmä

21-6-31B TALVIVALKOSIPULI vittlök / *Allium sativum*, itusilmuja

21-6-34 KÄÄRMEENLAUKKA skogslök / *Allium scorodoprasum*